

Sygn. akt III CSK 81/07

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący)

SSN Henryk Pietrkowski

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku T.S.

przy uczestnictwie J.S.

o stwierdzenie nabycia spadku,

po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym

w dniu 22 sierpnia 2007 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 9 października 2006 r., sygn. akt [...],

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 30 czerwca 2006 r. stwierdził, że spadek po O.S. na podstawie testamentu nabyła uczestniczka postępowania J.S.. Testament sporządzony w dniu 20 marca 1998 r. w formie aktu notarialnego w ocenie Sądu pierwszej instancji odpowiadał wymogom co do formy i trybu jego sporządzenia. Wnioskodawca nie wykazał zaś istnienia jakiegokolwiek z przesłanek dla stwierdzenia nieważności testamentu. Przemawiało to za stwierdzeniem nabycia spadku zgodnie z treścią testamentu sporządzonego przez O.S.

Sąd Okręgowy w Z. po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy oddalił ją postanowieniem z dnia 9 października 2006 r., podzielając w całości ustalenia faktyczne, ocenę materiału dowodowego i ocenę prawną wyrażoną przez Sąd pierwszej instancji.

Skarga kasacyjna wnioskodawcy została oparta o obie podstawy określone w art. 309³ § 1 k.p.c. W ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania skarżący zarzucił obrazę art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a w ramach podstawy naruszenia prawa materialnego obrazę art. 1010 i 954 § 1 pkt 1 i 3 k.c. W oparciu o te zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania, ewentualnie jego uchylenie i stwierdzenie, że spadek po O.S. nabyli na podstawie ustawy wnioskodawca i uczestniczka postępowania po 1/2.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W skardze kasacyjnej zasadnie zarzucono naruszenie art. 378 § 2 k.p.c. Przepis ten, który określa granice, w których sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę, nakłada równocześnie na ten sąd obowiązek rozpoznania apelacji poprzez odniesienie się do wszystkich zarzutów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zwracał na to uwagę wielokrotnie w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 134/00, LEX nr 77047, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2002 r., II CKN 748/00, LEX nr 55254). Nie ulega zaś wątpliwości, że Sąd Okręgowy w Z. ocenę części zarzutów zawartych w apelacji wnioskodawcy zupełnie pominął. Wskazuje na to

jednoznacznie już przedstawienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zakresu zaskarżenia. Pominięto w nim wyraźnie przytoczenie części zarzutów apelacji tj. zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią materiału dowodowego oraz dokonania błędnych ustaleń faktycznych. Natomiast odnotowany przez Sąd drugiej instancji zarzut naruszenia art. 231 nie został w najmniejszym stopniu rozważony, a rozpoznanie zarzutu naruszenia art. 233 zostało ograniczone praktycznie do stwierdzenia, że zarzut ten jest nieusprawiedliwiony. Wskazane wyżej zarzuty odnosiły się do ustalenia okoliczności faktycznych i związanej z nimi oceny, czy testatorka była w stanie własnoręcznie podpisać testament, w jakim stanie psychicznym znajdowała się w chwili sporządzenia testamentu i czy była na nią wywierana presja przez uczestniczkę postępowania. Ich rozpoznanie było zatem istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. W tych okolicznościach pominięcie rozpoznania wskazanych wyżej zarzutów przez Sąd drugiej instancji stanowiło poważne naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Z tego względu skarga kasacyjna była uzasadniona i zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. Wobec istnienia podstawy do uwzględnienia skargi kasacyjnej wskazanej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., bezprzedmiotowe stało się rozpoznanie zawartych w skardze kasacyjnej także zarzutów naruszenia prawa materialnego, których prawidłowe zastosowanie było uzależnione od oceny okoliczności związanych ze skutecznością rozporządzenia testamentowego O.S.